

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžk/7/2018
Identifikačné číslo spisu: 5017200147
Dátum vydania rozhodnutia: 05.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5017200147.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov (sťažovateľov): 1/ L., 2/ L., 3/ L., 4/ P. 5/ L., adresa na doručovanie: Q. 6/ F., všetci právne zastúpení: Mgr. Stanislav Fekete, advokát so sídlom Nám. Sv. Egídia č. 29/69, Poprad, proti žalovanému: Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1A, 034 01 Ružomberok, IČO: 37 801 279, právne zastúpený: Hrušovský Legal, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Odborárska 5, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti uznesenia č. 46/2016 zo dňa 7. júna 2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľov 1/ - 6/ proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/68/2017-72 zo dňa 20. júna 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 31S/68/2017-98 zo dňa 6. septembra 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/68/2017-72 zo dňa 20. júna 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 31S/68/2017-98 zo dňa 6. septembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.

1.1 Krajský súd v Žiline prvým výrokom uznesenia č. k. 31S/68/2017-72 zo dňa 20.06.2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 31S/68/2017-98 zo dňa 06.09.2017 odmietol žalobu žalobcov ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Druhým výrokom súd žalovanému priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania podľa § 171 SSP.

1.2 V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že žalobou zo dňa 20.06.2016 sa žalobcovia domáhali zrušenia uznesenia Akademického senátu žalovaného č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 a č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 21S/98/2016-89 zo dňa 27.03.2017 vylúčil konanie o správnej žalobe proti uzneseniu Akademického senátu žalovaného č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016 na samostatné konanie. Konanie o preskúmanie zákonnosti uznesenia Akademického senátu žalovaného č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 je vedené pod sp. zn. 21S/98/2016.

1.3 Z obsahu žaloby žalobcov krajský súd zistil, že Akademický senát Katolíckej univerzity v Ružomberku (ďalej len „AS KU“) prijal na svojom 5. zasadnutí dňa 07.06.2016 okrem iného:

- Uznesenie č. 45/2016 v znení: „AS KU berie na vedomie list Veľkého kancelára KU 2. júna 2016 č. 2937/16, stotožňuje sa s jeho obsahom a konštatuje, že došlo k vážnemu spochybneniu a legitimity zloženia viacerých členov AS PF KU na jeho 27. zasadnutí, a preto v zmysle § 9 ods. 3 zákona NR SR č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v platnom znení AS KU preberá pôsobnosť AS PF KU vymedzenú citovaným zákonom na nevyhnutnú dobu, a to do času uskutočnenia a zavŕšenia volieb do AS PF KU. Zároveň zaväzuje aktuálny AS PF KU, aby do momentu zavŕšenia volieb nezasadal a následne neprijímal žiadne uznesenia.“;

- Uznesenie č. 46/2016 v znení: „AS KU v súlade so štatútom KU a Štatútom PF KU čl. 12 ods. 17 d) a podľa Volebného a rokovacieho poriadku AS PF KU čl. I ods. 14 vyhlasuje hlasovanie o odvolaní šiestich členov za zamestnaneckú časť AS PF KU: L.. na deň 14.06.2016 v zasadačke PF KU (č. 139) od 08.00 - 14.00 hod. Priebeh hlasovania riadi a zabezpečuje komisia pre odvolávanie v zložení: X. (za študentskú časť). Člen AS PF KU je odvolaný ak za jeho odvolanie hlasuje nadpolovičná väčšina zúčastnených členov zamestnaneckej časti akademickej obce. Platnosť odvolania člena AS PF KU nadobúda platnosť dnom zverejnenia výsledkov. O priebehu a výsledku hlasovania komisia vyhotoví zápisnicu, ktorú predseda komisie zašle predsedovi AS KU najneskôr dňa 15.06.2016 do 12.00 hod. Hlasovanie o odvolaní je ukončené zverejnením výsledkov hlasovania o odvolaní členov AS PF KU za zamestnaneckú časť, najneskôr dňa 15.06.2016 do 14.00 hod.“

1.4 Krajský súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že z materiálneho hľadiska je treba vždy posúdiť, či individuálne rozhodnutie alebo opatrenie verejnej vysokej školy bolo vydané v administratívnom konaní, teda v rámci výkonu pôsobnosti verejnej vysokej školy v oblasti verejnej správy. S poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. Pl. ÚS 19/1998 uviedol, že ak správa slúži k dosiahnutiu verejného cieľa, činnosť je vykonávaná vo verejnom záujme. V pochybnostiach treba skúmať, či činnosť má aspoň zmiešanú verejnoprávnu a súkromnoprávnú povahu. Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že činnosť akademického senátu verejnej vysokej školy - Katolíckej univerzity v Ružomberku vo forme vydania uznesenia č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016 podľa § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách je činnosťou v oblasti verejnej správy, keďže sleduje verejný cieľ, zachovanie zloženia senátu v súlade so zákonmi.

1.5 Podľa názoru krajského súdu však uznesenie č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016 nepredstavuje rozhodnutie, resp. opatrenie v rámci autoritatívneho konania podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o individuálnych právach a povinnostiach fyzických či právnických osôb, tak ako ho definuje ust. § 3 písm. a/ v spojení s 3 písm. c/ a § 4 písm. c/ SSP. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že ide o rozhodnutie orgánu záujmovej samosprávy, ktoré nepodlieha súdnemu prieskumu v zmysle § 7 písm. b/ SSP, keďže sa ním nerozhodlo o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, ale o opatrení vnútorného, organizačného charakteru o uskutočnení opatrenia, aby sa zloženie akademického senátu fakulty uviedlo do súladu so zákonom o vysokých školách a s vnútornými predpismi fakulty. Krajský súd zdôraznil, že verejné vysoké školy sú samosprávne inštitúcie, a preto na zasahovanie do ich vnútorného fungovania a preskúmavanie zákonnosti ich rozhodnutí a opatrení má krajský súd právomoc v prípade, že je jednoznačné, že zákonom o vysokých školách, resp. iným zákonom zákonodarca zveril vysokým školám a ich príslušným orgánom kompetenciu rozhodovať o subjektívnych verejných právach a povinnostiach fyzických/ právnických osôb a je nepochybné, že takýmto rozhodnutím, môže byť táto fyzická osoba ukrátená na svojich právach, a že ide o vzťah verejnoprávny.

1.6 O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 171 ods. 1 SSP. Mal za to, že žalobcovia zavinili odmietnutie žaloby, keďže sa domáhali preskúmania takého opatrenia, ktoré preskúmaniu nepodlieha, a preto súd priznal žalovanému voči žalobcom právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

2.

2.1 Proti uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia („kasační sťažovatelia“), prostredníctvom právneho zástupcu, v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a j/ SSP a navrhli, aby kasačný súd uznesenie Krajského súdu v Žiline zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.2 Žalobcovia nesúhlasili s právnym názorom súdu, že uznesenie č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016 nepredstavuje rozhodnutie, resp. opatrenie v rámci autoritatívneho konania podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o individuálnych právach a povinnostiach fyzických či právnických osôb, nakoľko napádaným rozhodnutím došlo k zásahu do práv a chránených záujmov žalobcov, in concreto do subjektívneho práva žalobcov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu, ktoré je verejným subjektívnym právom žalobcov. Podľa žalobcov je predmetné právo je garantované ustanoveniami § 23 ods. 2 písm. f/ v spojitosti s § 26 ods. 2 zák. č. 131/2002 Z. z., ktoré sú vyústením všeobecného ústavne garantovaného práva podľa čl. 30 ods. 1/ Ústavy SR, ktoré zaisťuje občanom právo podieľať sa na verejnej správe výkonom aktívneho a pasívneho volebného práva.

2.3 Podľa názoru žalobcov tým, že AS KÚ prijal uznesenie č. 45/2016, ktorým v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. prevzal pôsobnosť AS PF KU, a v nadväznosti na to prijal uznesenie č. 46/2016 (ktorého preskúmanie je predmetom tohto konania) a ktorým rozhodol, že vyhlasuje hlasovanie o odvolaní žalobcov, ako členov AS PF KU, došlo k znemožneniu ďalšieho výkonu subjektívneho ich práva na pokojný výkon ich mandátu ako členov akademického senátu fakulty, hoci funkčné obdobie žalobcov (ku dňu napádaného uznesenia) ešte neskončilo. Žalobcovia podotkli, že obe uznesenia AS KÚ boli predmetom jednej správnej žaloby, nakoľko sa týkajú tých istých účastníkov konania a vecne súvisia, resp. na seba nadväzujú.

2.4 Vo vzťahu k výroku uznesenia o trovách konania žalobcovia mali za to, že pokiaľ by aj kasačný súd dospel k právnemu záveru, že nie je daná právomoc správnych súdov prejednať žalobu žalobcov, nie je daný zákonný dôvod pre to, aby súd priznal žalovanému náhradu trov konania v zmysle § 171 ods. 1 SSP. Podľa názoru žalobcov, ak súd dospeje k záveru, že žalobu je potrebné odmietnuť z dôvodu podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP, nemožno už samotné podanie „nepripustnej žaloby“ považovať za zavinenie jej odmietnutia. Otázka prípustnosti správnej žaloby je otázkou právneho posúdenia súdu, kde právny názor žalobcu sa nemusí zhodovať s právnym názorom súdu a pri podaní žaloby si nemôže byť istí tým, ako procesne o jeho žalobe rozhodne.

3.

3.1 Dňa 04.08.2017 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcov, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť v zmysle § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol a aby žalovanému priznal náhradu trov kasačného konania vrátane trov právneho zastúpenia v plnej výške.

3.2 K tvrdeniu žalobcov v kasačnej sťažnosti, že uznesením AS KU malo dôjsť k zásahu do ich práva vykonávať mandát zvoleného člena AS Pedagogickej fakulty KÚ žalovaný uviedol, že žalobcovia žiadnym spôsobom nekonkretizovali, v čom mal takýto údajný zásah spočívať. Žalovaný konštatoval, že tento mandát nebolo zo strany žalobcov možné riadne vykonávať v nezákonne zloženom AS PF KU, pričom uznesenie AS KU bolo prijaté práve za účelom odstránenia tohto nezákonného stavu.

3.3 Žalovaný sa nestotožnil s názorom žalobcov, že právo vykonávať mandát člena AS PF KU má byť „vyústením všeobecne ústavne garantovaného práva podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy SR“, nakoľko citované ustanovenie Ústavy SR nemožno podľa názoru žalovaného aplikovať vo vzťahu k orgánom záujmovej samosprávy (ku ktorým nepochybne patrí aj AS PF KU), keďže v prípade činnosti týchto orgánov sa

nejedná o verejnú vec v zmysle ustanovenia čl. 30 ods. 1 Ústavy SR.

3.4 Vo vzťahu k odôvodneniu kasačnej sťažnosti ustanovením čl. 46 ods. 2 Ústavy SR žalovaný konštatoval, že v prípade uznesenia AS KU ide nepochybne o správny akt v zmysle ustanovenia § 7 písm. b/ SSP, ktorý SSP vylučuje zo súdneho prieskumu v správnom súdnictve, nakoľko sa jedná o uznesenie organizačnej povahy, ktorým sa stanovil konkrétny termín hlasovania o odvolaní žalobcov ako členov za zamestnaneckú časť AS PF KU.

3.5 K námietkam žalobcov vo vzťahu k rozhodnutiu súdu o náhrade trov konania žalovaný uviedol, že neprípustnosť predmetnej správnej žaloby nepochybne vyplývala z nedostatku právomoci správneho súdu preskúmať zákonnosť uznesenia AS KU v správnom súdnictve. S poukazom na právny názor publikovaný v odbornej literatúre, že zavinenie na strane žalobcu existuje aj v prípadoch, ak žalobca podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu, mal žalovaný za to, že žalobcovia zaviniли odmietnutie správnej žaloby tým, že podali správnu žalobu o preskúmanie takého rozhodnutia, ktorého súdny prieskum nepatrí do právomoci správneho súdu.

4.

4.1 Dňa 19.10.2017 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie žalobcov k vyjadreniu žalovaného, v ktorom uviedli, že námietky žalovaného neobstoja, a preto navrhli vyhovieť ich kasačnej sťažnosti v celom rozsahu.

4.2 K tvrdeniu žalovaného, že žalobcovia žiadnym spôsobom nekonkretizovali v čom mal zásah vykonávať mandát zvoleného člena AS PF KU spočívať uviedli, že žalobcovia vo svojej kasačnej sťažnosti jednoznačne uviedli, v čom tento zásah do ich práva spočíval.

4.3 Podľa žalobcov obe uznesenia akademického senátu t. j. uznesenie AS KU č. 45/2016, ako aj uznesenie č. 46/2016, neobsahujú žiadne odôvodnenie, a teda z nich nie je vôbec zrejmé, čo bolo dôvodom ich prijatia, tobož, že by takýmto dôvodom mal byť zákonný stav zloženia akademického senátu pedagogickej fakulty, ako to tvrdí žalovaný.

4.4 K názoru žalovaného, že ust. čl. 30 ods. 1 Ústavy SR nemožno aplikovať vo vzťahu k orgánom záujmovej samosprávy žalobcovia uviedli, že nezákonnými rozhodnutiami žalovaného bolo zasiahnuté do základného práva žalobcov podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy SR. Žalobcovia mali za to, že základné právo uchádzať sa o verejnú funkciu nemožno vzťahovať reštriktívne len na verejné funkcie v štátnej správe alebo v územnej samospráve. Podľa Nálezu Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 75/01 zo dňa 22. augusta 2002 medzi verejné funkcie v zmysle čl. 30 ods. 4 Ústavy SR patrí aj funkcia rektora vysokej školy, t. j. orgánu záujmovej samosprávy. S poukazom na judikatúru Ústavného súdu SR (Nález sp. zn. II. US 48/97 zo dňa 07.01.1998) neexistuje rozumný dôvod, prečo by sa za verejnú funkciu nemala považovať aj funkcia člena akademického senátu verejnej vysokej školy, resp. jej fakulty tak, ako sa za verejnú funkciu považuje napr. funkcia poslanca Národnej rady SR alebo poslanca obecného zastupiteľstva, ktoré sú takisto kreované na základe volieb.

5.

5.1 Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd v zmysle § 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

5.2 Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z predloženého spisového materiálu krajského súdu preukázané, že žalobcovia sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Žiline dňa 22.06.2016 domáhali preskúmania uznesení Akademického senátu žalovaného č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 a č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 21S/98/2016-89 zo dňa 27.03.2017 vylúčil konanie o správnej žalobe proti uzneseniu Akademického senátu žalovaného č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016 na samostatné konanie. Konanie o preskúmanie zákonnosti uznesenia Akademického senátu žalovaného č. 45/2016 zo dňa 07.06.2016 bolo na krajskom súde vedené pod sp. zn. 21S/98/2016.

5.3 Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

5.4 Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

5.5 Podľa § 438 ods. 1 SSP kasačnou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

5.6 Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

5.7 Predmetom konania o kasačnej sťažnosti žalobcu je uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/68/2017-72 zo dňa 20. júna 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 31S/68/2017- 98 zo dňa 6. septembra 2017, ktorým zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - uznesenia Akademického senátu žalovaného č. 46/2016 zo dňa 07.06.2016, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky žalobcu sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

5.8 Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu bolo posúdenie, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia.

5.9 Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

5.10 Podľa čl. 30 ods. 1, 4 Ústavy SR, občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov. Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

5.11 Podľa článku 46 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený

rozhodnutím orgánu verejnej správy môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

5.12 Podľa § 2 ods. 1 a ods. 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

5.13 Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

5.14 Podľa § 5 ods. 2 SSP, konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania.

5.15 Podľa § 7 písm. b/ SSP správne súdy nepreskúmajú správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak.

5.16 Podľa § 9 zákona o vysokých školách:

(1) Akademický senát verejnej vysokej školy

s) vykonáva počas nevyhnutnej doby pôsobnosť akademického senátu fakulty za podmienok a v rozsahu ustanovenom štatútom verejnej vysokej školy,

(3) Akademický senát verejnej vysokej školy nie je podľa odseku 1 písm. s) oprávnený vykonávať pôsobnosť akademického senátu fakulty verejnej vysokej školy podľa § 27 ods. 1 písm. c), d), g), h), j), k) a m). Ak akademický senát príslušnej fakulty vykonáva svoju pôsobnosť v zložení, ktoré je v rozpore s týmto zákonom alebo vnútornými predpismi fakulty verejnej vysokej školy, akademický senát verejnej vysokej školy je oprávnený urobiť opatrenia, aby sa zloženie akademického senátu tejto fakulty uviedlo do súladu s týmto zákonom a s vnútornými predpismi tejto fakulty. Akademický senát verejnej vysokej školy je oprávnený vykonávať pôsobnosť akademického senátu fakulty verejnej vysokej školy podľa odseku 1 písm. s)

a) podľa § 27 ods. 1 písm. a) len v rozsahu schvaľovania zmien a doplnkov predpisov príslušnej fakulty tak, aby tieto zmeny a doplnky neboli v rozpore so zákonom, všeobecne záväzným právnym predpisom alebo štatútom príslušnej fakulty,

b) podľa § 27 ods. 1 písm. b) len v rozsahu schvaľovania návrhu rektora na odvolanie dekana podľa § 28 ods. 3,

c) podľa § 27 ods. 1 písm. e) len v rozsahu kontroly nakladania s finančnými prostriedkami fakulty.

5.17 Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že v prejednáwanej veci je potrebné sa vysporiadať s otázkou dopadu záverov uznesenia AS KU na subjektívne práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu. S uvedenými právnymi námietkami sťažovateľov vznesenými už v správnej žalobe sa krajský súd v napadnutom uznesení nevysporiadal. Uznesenie č. 46/2016 bolo prijaté v nadväznosti na uznesenie č. 45/2016, ktorým Akademický senát žalovaného prebral v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. pôsobnosť Akademického senátu Pedagogickej fakulty KU.

5.18 Prioritne kasačný súd poukazuje na to, že konanie a rozhodovanie v oblasti verejnej správy znamená nezriedka zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb.

Správne súdnictvo poskytuje súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom orgánu verejnej správy. Možnosť súdnej kontroly štátnej moci je neoddeliteľným atribútom právneho demokratického štátu. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv fyzických a právnických osôb.

5.19 Rozsah preskúvavacej činnosti súdu v správnom súdnictve je vymedzený tak, že preskúvaniu podliehajú zásadne všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, zrušujú alebo deklarujú práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýkajú. Ďalšou podmienkou je, že fyzická alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že jej práva alebo právom chránené záujmy boli rozhodnutím orgánu verejnej správy porušené alebo priamo dotknuté. Súdna prax trvá na tom, že k ukráteniu musí dôjsť na verejných subjektívnych právach fyzickej alebo právnickej osoby, ktoré práva sa opierajú alebo vychádzajú zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

5.20 V správnom súdnictve je teda právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 2 ods. 2 SSP) s negatívnou enumeráciou (§ 7 písm. a/ až h/ SSP), z ktorého vyplýva, že sudy v zásade preskúvajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne zo súdneho prieskumu vylučuje. Rozhodnutia, ktoré správne sudy nepreskúvajú, sú vymedzené v ustanovení § 7 SSP. Predmetné ustanovenie v písmene a/ až h/ obsahuje taxatívny výpočet konkrétnych druhov rozhodnutí, ktoré sú vylúčené zo súdneho prieskumu. Avšak v tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že článok 46 ods. 2 <. Ústavy SR osobitne upravuje právo na prístup k súdu v prípade preskúvania zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy. V tomto článku je zakotvený výslovný ústavný zákaz vylúčiť z tohto preskúvania rozhodnutia, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd. Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade podradenia určitého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy pod negatívne vymedzenie právomoci v zmysle § 7 SSP, je aj takéto rozhodnutie alebo opatrenie preskúmateľné správnym súdom v prípade nastúpenia tzv. generálnej klauzuly zakotvanej v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.

5.21 V zmysle vyššie uvedeného má právo domáhať sa ochrany na správnom súde každý, a to za podmienky porušenia alebo priameho dotknutia jeho práv alebo právom chránených záujmov zo strany rozhodnutia, opatrenia, nečinnosti alebo iného zásahu orgánu verejnej správy. Len s prihliadnutím na všetky uvedené aspekty je možné dospieť k záveru, či mohli byť napadnutým uznesením AS KU priamo dotknuté verejné subjektívne práva sťažovateľov, a teda či napadnuté uznesenie AS KU podlieha súdnemu prieskumu. Súd dáva do pozornosti, že orgány verejnej správy spravidla upravujú svoje vnútorné pomery rozhodnutiami, resp. opatreniami, ktoré nemajú charakter rozhodnutia o individuálnom práve jednotlivca, napriek tomu sa ich môžu priamo dotýkať.

5.22 V predmetnej veci správna žaloba smerovala proti uzneseniu, ktorým AS KU konštatoval, že AS KU v súlade so štatútom KU a Štatútom PF KU čl. 12 ods. 17 písm. d) a podľa Volebného a rokovacieho poriadku AS PF KU čl. I ods. 14 vyhlasuje hlasovanie o odvolaní šiestich členov za zamestnaneckú časť AS PF KU: L. na deň 14.06.2016 v zasadačke PF KU (č. 139) od 08.00 - 14.00 hod. Priebeh hlasovania riadi a zabezpečuje komisia pre odvolávanie v zložení: X. (za študentskú časť).

5.23 Vo svojom rozhodnutí krajský súd uviedol, že takéto rozhodnutie nepodlieha súdnemu prieskumu v zmysle § 7 písm. b/ SSP, keďže sa ním nerozhodlo o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej alebo právnickej osoby, ale o opatrení vnútorného, organizačného charakteru o uskutočnení opatrenia, aby sa zloženie akademického senátu fakulty uviedlo do súladu so zákonom o vysokých školách a s vnútornými predpismi fakulty.

5.24 Sťažovatelia namietali nesprávnosť záveru krajského súdu, že preskúvaným rozhodnutím nedošlo k zásahu do ich subjektívnych práv. Túto námietku vyhodnotil kasačný súd ako dôvodnú.

5.25 Kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že vysoké školy majú osobitné postavenie v štruktúre záujmovej samosprávy. Podľa platnej legislatívy sú vysoké školy vrcholné vzdelávacie a vedecké

ustanovizne s právnou subjektivitou, ktoré poskytujú vzdelávanie v rámci akreditovaných študijných programov. Vysoká škola a jej fakulty bez ohľadu na to, či je verejná, súkromná alebo štátna, robí výkon samosprávnych aktivít a prenesený výkon štátnej správy. V oboch prípadoch to vysoká škola a jej fakulty robia buď formou individuálnych správnych aktov alebo formou interných normatívnych aktov. Preskúmateľné v plnom rozsah podľa ustanovení SSP sú individuálne správne akty, ktoré sú preneseným výkonom štátnej správy a to bez ohľadu na to, či budú mať súkromnoprávny alebo verejnoprávny charakter. Individuálne správne akty, ktoré predstavujú výkon samosprávnych aktivít, sú preskúmateľné súdom do tej miery, či neodporujú ústave, ústavným zákonom, zákonom a medzinárodným zmluvám, ktoré boli prijaté a ratifikované predpísaným spôsobom (Baricová, J. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018 s. 60-61).

5.26 Kasačný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s tvrdením sťažovateľov, že právo vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu je verejným subjektívnym právom, ktoré je v rovine zákonnej garantované § 23 ods. 2 písm. f/ v spojení s § 26 ods. 2 zákona o vysokých školách a je vyústením všeobecného ústavne garantovaného práva zakotveného v článku 30 Ústavy SR, ktoré zabezpečuje občanom právo podieľať sa na verejnej správe výkonom aktívneho alebo pasívneho volebného práva. Zvolený člen akademického senátu fakulty má potom právo, ako člen tohto kolektívneho orgánu, podieľať sa počas svojho funkčného obdobia (§ 26 ods. 4 zákona o vysokých školách) na výkone pôsobnosti akademického senátu (§ 27 zákona o vysokých školách). Do takto definovaného verejného subjektívneho práva na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty nemôže byť zo strany ktoréhokolvek orgánu verejnej správy zasiahnuté inak, než pri rešpektovaní článku 2 ods. 2 Ústavy SR t. j. iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom a to spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V tejto súvislosti nie je dôvodné tvrdenie žalovaného, že predmetný článok sa vzťahuje len na štátne orgány, nakoľko tejto úprave podliehajú okrem štátnych orgánov aj všetky orgány verejnej moci.

5.27 Predmetom súdneho konania je tvrdený zásah žalovaného do verejného subjektívneho práva sťažovateľov na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty, pričom je vhodné upozorniť na to, že ochrana sa nevzťahuje len na proces získania mandátu voľbou, ale tiež na možnosť mandát vykonávať, nakoľko v opačnom prípade, by išlo len o formálne právo s absenciou materiálneho ústavného obsahu. Podstatným obsahom verejného subjektívneho práva na pokojný výkon mandátu člena AS fakulty je právo byť prítomný na rokovaní akademického senátu fakulty, právo vyjadrovať sa ku všetkým otázkam patriacim do právomoci AS, právo klásť otázky a žiadať vysvetlenia na zasadnutiach či právo hlasovať a predkladať návrhy. Do tohto práva sťažovateľov bolo prijatím preskúmaného rozhodnutia v predmetnej veci zasiahnuté.

5.28 Vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd dáva do pozornosti ustálenú prax súdov v Českej republike v obdobných veciach, aj vzhľadom na ich obdobnú právnu úpravu správneho súdnictva zakotvenú v zákone č. 150/2002 Sb. soudní řád správní:

„Zvolený člen akademického senátu fakulty má právo, jakožto člen tohoto kolektivního orgánu, podílet se po dobu svého funkčního období (§ 26 odst. 3 věta první zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách) na výkonu působnosti akademického senátu (§ 27 téhož zákona). Veřejnému subjektivnímu právu na pokojný výkon mandátu člena akademického senátu fakulty odpovídá povinnost vysoké školy toto právo respektovat. Pokud se vysoká škola rozhodne do tohoto práva zasáhnout, musí být tento zásah v souladu s čl. 2 <. odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Domnívá-li se zasažený, že zásah tato kritéria nesplňuje, může se proti tomuto zásahu domáhat ochrany žalobou proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 <. a násl. s. ř. s.), má-li zásah povahu rozhodnutí, nebo žalobou proti nezákonnému zásahu (§ 82 <. a násl. s. ř. s.), nemá-li zásah povahu rozhodnutí.“ (Rozsudok Krajského soudu v Plzni z 27. 2. 2013, č. j. 57 A 94/2012 - 65, publ. pod č. 2892/2013 Zb. NSS, rozsudok Nejvyššího správního soudu z 15. 5. 2013, č. j. 1 Aps 3/2013 - 43, publ. pod č. 2877/2013 Zb. NSS, všetky rozhodnutia tohto soudu sú dostupné na www.nssoud.cz <.)

5.29 Kasačný súd s poukazom na rozhodovacia prax správnych súdov Českej republiky, poznamenáva, že v preskúmanom rozhodnutí AS univerzity prebral pôsobnosť AS fakulty v zmysle § 9 ods. 3 zákona o vysokých školách. Z dôvodovej správy k novele zákona o vysokých školách č. 455/2012 Z.

z. konkrétne k ustanoveniu § 9 vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo umožniť riešiť problémy, ktoré nastanú v činnosti jednotlivých fakúlt, bez potreby externého zasahovania, a to možnosťou prevziať pôsobnosť akademického senátu fakulty akademickým senátom vysokej školy. Vytvára sa možnosť riešiť mimoriadne situácie, ktoré môžu vzniknúť z dôvodu nefunkčnosti samosprávnych orgánov fakúlt vysokých škôl alebo ich konania v rozpore s vnútornými predpismi vysokej školy. V takýchto prípadoch bude možné, aby akademický senát verejnej vysokej školy prevzal na nevyhnutný čas kompetencie akademického senátu fakulty a zjednal nápravu. V súlade s princípmi samosprávnosti sa dôvody a spôsob úpravy ponecháva na vnútorné predpisy vysokej školy, avšak základný okruh dôvodov sa navrhuje priamo v zákone.

5.30 Vzhľadom na uvedené, ako aj na znenie § 9 ods. 1 písm. s/ z ktorého vyplýva, že AS univerzity vykonáva počas nevyhnutnej doby pôsobnosť AS fakulty za podmienok a v rozsahu ustanovenom štatútom verejnej vysokej školy, má kasačný súd za to, že zákon o vysokých školách prioritne ponecháva na vysokú školu, aby si v súlade s princípom samosprávnosti upravila a ošetrila situácie, kedy má dôjsť k prevzatiu pôsobnosti AS PF. V predmetnej veci takáto úprava absentuje, preto AS univerzity môže prevziať pôsobnosť len z dôvodu uvedeného v zákone. Taktiež žalovaný nemá vo svojom štatúte upravené aké konkrétne opatrenia, resp. aký postup sa uplatňuje v danom prípade, nepochybne by však malo ísť o také opatrenia, ktoré jednak čo najmenej zasahujú do autonómie fakulty a zároveň rešpektujú zákonmi a Ústavou SR garantovanú ochranu subjektívnych práv dotknutých osôb, najmä členov akademickej obce vrátane práva vykonávať mandát zvoleného člena AS za súčasného rešpektovania zákonom určeného rozsahu oprávnení žalovaného pri prebratí pôsobnosti AS fakulty (§ 9 ods. 3).

5.31 Ako už bolo spomenuté vyššie, uznesenie č. 46/2016 bolo prijaté v nadväznosti na uznesenie č. 45/2002, ktorým Akademický senát žalovaného prebral v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. pôsobnosť Akademického senátu Pedagogickej fakulty KU. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 10Sžk/42/2017 zo dňa 26.09.2018 okrem iného uviedol, že: „Je nevyhnutné poukázať aj na to, že v uznesení č. 45/2016 bolo napadnuté rozhodnutie odôvodnené len tým, že došlo k vážnemu spochybneniu legitimity a zloženia viacerých členov AS PF KU na jeho 27. zasadnutí s poukazom na obsah Listu Veľkého kancelára KU z 2. júna 2016 č. 2937/16, s ktorým sa akademický senát univerzity stotožnil, pričom ani v preskúmanom rozhodnutí ako ani v Liste Veľkého kancelára nie sú uvedené konkrétne dôvody, z ktorých spochybnenie legitimity vyplýva, ako ani rozpor s konkrétnymi ustanoveniami zákona alebo vnútorného predpisu. Súd dáva do pozornosti, že ani doplnenie dôvodov vo vyjadrení k žalobe nemôže nahradiť chýbajúcu právnu argumentáciu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.“ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/98/2016-96 zo dňa 17. mája 2017, v spojení s opravným uznesením č. k. 21S/98/2016-128 zo dňa 6. septembra 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že obe uznesenia (č. 45 aj č. 46) akademického senátu, ktoré boli prijaté na 5. zasadnutí AS KU konanom dňa 07.06.2016 spolu časovo a vecne súvisia. Uznesením č. 45 AS KU na seba akademický senát žalovaného prevzal v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. právomoci Akademického senátu Pedagogickej fakulty žalovaného. Akademický senát svojim ďalším uznesením č. 46 AS KU následne vyhlásil hlasovanie o odvolaní žalobcov, pričom podkladom bolo práve uznesenie č. 45. Vecný súvis je daný okrem iného tým, že bez prevzatia právomoci AS PF KU, by AS KU nemohol prijať uznesenie č. 46.

5.32 Vo svetle uvedeného kasačný súd nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého uznesenia krajského súdu v zmysle § 462 SSP a vráteniu veci súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je nevyhnutné, aby krajský súd vzhľadom na to, že prijatím preskúmaného rozhodnutia došlo k zásahu do subjektívnych práv sťažovateľov, skúmal, či tento zásah bol súladný s čl. 2 ods. 2 Ústavy, a teda, aby sa zaoberal vecou samou aj vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, pričom právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 ods. 3 SSP.

5.33 Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal uznesenie jednomyseľne (§ 147 ods. 2 a analogicky § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.